

Operativni zaključci sa Seminara o inkluziji Roma, 18-19. juna 2015.

Broj	Operativni zaključci	Mjere/aktivnosti koje trebaju da se obezbijede	Do kada (datum)	Od strane koga (institucija)
I. CROSS CUTTING ISSUES / REGISTRACIJA GRAĐANA				
1.	Nastaviti harmonizaciju zakonodavstva koji omogućava olakšanu registraciju svih građana u BiH, a sa posebnim naglaskom za Rome	<ul style="list-style-type: none"> - Ubrzati procedure za harmonizaciju zakonodavstva radi omogućavanja olakšane registracije svih građana u BiH, a sa posebnim naglaskom na Rome. - Završiti registraciju svih identifikovanih osoba romske nacionalnosti bez državljanstva 	Završiti do 2017.	Ministarstva civilnih poslova. Ministarstva sigurnosti, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstvo uprava i lokalne samouprave Republike Srpske, međunarodne organizacija i institucija i romski NVO
2.	Poboljšati elektronsku razmjenu podataka iz ove oblasti na svim nivoima vlasti u BiH	Ubrzati proceduru uvođenja elektronske razmjene podataka iz ove oblasti na svim nivoima vlasti u BiH	Završiti do 2017.	Entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova i lokalni matični uredi i međunarodni donatori
3.	Poboljšati praksu i osigurati pomoć pri upisu u matične knjige za sve, sa posebnim	- Kontinuirano sprovoditi kampanje za upis u matične knjige u romskim zajednicama, te osigurati i podršku eventualnih medijatora i	U 2016 – 2017	Ministarstva civilnih poslova, Ministarstva sigurnosti,

	fokusom na Rome	romskih NVO. - Kontinuirano sprovoditi obuku osoblja koji rade na upisu u matične knjige rođenih i/ili na registraciji državljanstva te potpuno uključivanje romske populacije u postojeće lokalne/kantonalne usluge besplatne pravne pomoći		Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice, entitetska i kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova, Ministarstvo uprava i lokalne samouprave Republike Srpske, međunarodne organizacija i institucija i romski NVO
4.	Uspostaviti održiv mehanizam kako bi se osiguralo pravovremena identifikacija i upućivanje osoba kojima je potrebna prijava u matične knjige ili upis u knjigu državljanja u općinske službe nadležne za registraciju građana	Uspostaviti i podržati mrežu romskih medijatora te njihovo povezivanje sa centrima za socijalni rad i općinskim službama za registraciju građana	U 2016.	MHRR (<i>putem Temaske grupe za Rome</i>) i u saradnji sa Ministarstvom civilnih poslova i relevantnim entiteskim ministarstvima, vladom Distrikta Brčko i lokalnim službama nadležnim za registraciju građana, međunarodne organizacije, NVO
5.	Uključiti Rome u proces donošenja odluka od interesa za Rome u BiH, planiranje, implementaciju i monitoring javnih politika za Rome	- Izmijeniti relevantne zakonske odredbe kako bi se obezbijedilo veće učešće nacionalnih manjina (uključujući Rome) u tijelima zakonodavne i predstavničke vlasti, a	Kontinuirano za svaku kalendarsku godinu	Ministarstvo pravde BiH, Ministarstvo sigurnosti BIH, Ministarstvo civilnih

		<p>u skladu sa preporukama Savjetodavnog odbora (Treće mišljenje) za implementaciju Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina.</p> <p>-Jačati ulogu, značaj i kapacite Odbora za Rome pri Vijeću ministara BiH</p> <p>- Jačati ulogu, značaj i kapacite Vijeća za nacionalne manjine pri Parlamentarnoj skupštini BiH</p> <p>- Obezbijediti učešće romskih predstavnika u svim radnim grupama i tijelima koja se bave aktivnostima inkluzije Roma na državnom i entitetskim nivoima</p>		<p>polova BiH, Direkcija za evropske integracija i svi relevantni organi na nižim nivoima vlasti, Parlamentarna skupština BiH, Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH , lokalne romske NVO</p>
6.	<p>Definisati mjere za političko i društveno-ekonomsko jačanje Romkinja i njihove uključenosti u proces donošenja odluka</p>	<p>- Obezbijediti veću zastupljenosti žena u radu tijela koja odlučuju o romskim pitanjima;</p> <p>- Obezbijediti trening i podršku romskim nevladinim organizacijama koja se bave pitanjima žena u procesu donošenja političkih odluka</p>	<p>Kontinuirano za svaku kalendarsku godinu</p>	<p>Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i nadležna ministarstva i institucija iz ovih oblasti, Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH i lokalne romske NVO</p>
7.	<p>Osigurati sistemsko prikupljane podataka o potrebama Roma iz 5 prioriternih oblasti (obrazovanje, zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje, zdravstvo i registracija</p>	<p>Razviti sistem koji će uključiti i konsolidirati postojeće podatke koji su prikupljeni od raznih interesnih strana, kao na primjer baza podataka o registraciji Roma u Centrima za</p>	<p>U 2016.</p>	<p>MHRR (<i>putem Tematske grpe za Rome</i>) u saradnji sa Centrima za socijalni</p>

	građana) razvrstanih prema spolu, starosti ili drugim kriterijima, kako bi se omogućilo efikasno kreiranje politika	socijalni rad (ERP), UNHCR baza podataka, te razviti valjan mehanizam za prikupljanje podataka i njihovo redovno ažuriranje.		rad, međunarodnim organizacijama i lokalnim nevladinim organizacijama
8.	Jačati ulogu Institucije ombudsmana u BiH	Raditi na jačanju kapaciteta i uloge Institucija ombudsmana u BiH u efikasnijoj zaštiti i promociji prava Roma u BiH	Kontinuirano	Vijeće ministara BiH, međunarodne organizacije i institucije i donatori
II. STRUKOVNO OBRAZOVANJE I ZAPOŠLJAVANJE				
1.	Pristupiti integriranom zapošljavanju u cilju održivosti inkluzije Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja	<ul style="list-style-type: none"> - Dati prioritet romskim pripadnicima koji su već obuhvaćeni projektima stanovanja - Putem entitetskih zavoda za zapošljavanja i Brčko distrikta BiH obezbijediti programe i finansijska sredstva za početno samozapošljavanja Roma i održivo zapošljavanja u društvenom i privatnom sektoru - Putem romskog NVO sektora na seminarima i radionicama i putem medija uticati na nezaposlenu romsku populaciju da se prijavljuju u zavode za zapošljavanje radi ostvarivanja prava u toj oblasti 	Od 2016. godine	<ul style="list-style-type: none"> -MLJPI -Entitetski zavodi za zapošljavanje i Distrikta Brčko -lokalne zajednice -međunarodne organizacije
2.	Više uključiti lokalne zajednice u implementaciju Akcionih planova za zapošljavanje Roma	<ul style="list-style-type: none"> -Projekte zapošljavanja realizovati neposredno u lokalnim zajednicama putem lokalnih organa uprave ili lokalnih službi-zavoda za zapošljavanje -Nastojati obezbijediti veće prisustvo zapošljavanja Roma u izvođenju lokalnih 	Do kraja 2016.godine	<ul style="list-style-type: none"> -MLJPI -Entitetski zavodi za zapošljavanje i Distrikta Brčko -lokalne zajednice

		<p>javnih radova</p> <p>- Presentacija Akcionog plana za zapošljavanje Roma na lokalnom nivou</p>		
3.	Neophodno je odmah poboljšati monitoring u oblasti zapošljavanja radi bolje održivosti projekata.	- Kontrolisati realizaciju projekta u svim fazama, a naročito fazu realizacije i završetka projekta uključujući i finansijski izvješta o utrošku sredstava za zapošljavanje.	Kontinuirano za svaku kalendarsku godinu	MLJPI – Odsjek za nacionalne manjine
III. OBRAZOVANJE				
1.	Neophodan je odgovorniji pristup obrazovnih vlasti za praćenje implementacije RAP-a BiH o obrazovnim potrebama Roma i bolji model koordinacije u Federaciji BiH	<p>- Uspostava stručnog tima u Federaciji BiH za praćenje implementacije RAP-a BiH o obrazovnim potrebama Roma</p> <p>- Uspostava sistema obaveznog dostavljanja informacija Stručnom timu</p>	Do kraja 2016. godine	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke
2.	Uspostaviti romske asistente (medijatore) u nastavi	Obezbijediti odgovarajuću finansijsku podršku nadležnih vlasti i donatorskih sredstava	Od 2016. godine	Entitetska i kantonalna ministarstva obrazovanja i nadležni Odjel Distrikta Brčko, međunarodne organizacije i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice
3.	Obezbijediti dosljednu implementaciju svake mjere u okviru četiri cilja RAP-a BiH o obrazovnim potrebama Roma sa posebnim osvrtom na uključivanje romske djece u predškolsko obrazovanje, osnovno i srednje,	- Održati godišnju konferenciju sa svim ministrima obrazovanja u BiH sa posebnim osvrtom na provođenje sva 4 cilja RAP-a BiH o obrazovnim potrebama Roma	Kontinuirano svake godine u septembru	Ministarstvo civilnih poslova i Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH,

	nabavku udžbenika i napuštanje srednjoškolskog obrazovanja	- Pripremiti izvještaj o provođenju RAP-a BiH o obrazovnim potrebama Roma za svaku školsku godinu	Kontinuirano u novembru svake godine	nadležna entiteska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice – Stručni tim
4.	Kontinuirani povećavati broj djece romske nacionalnosti uključene u predškolsko obrazovanje	- Osnivanje dnevnih centara za najmlađu djecu romske nacionalnosti kako bi se pružila mogućnost ranog uključivanja djece u sistem obrazovanja - Osigurati besplatne vrtiće za romsku djecu - Održati informativne skupove i tematska predavanja za roditelje u romskim zajednicama o potrebi uključivanja djece u predškolsko obrazovanje - Organizirati pripremnu nastavu ili ljetnu školu pred polazak djece u školu - Kontinuirana edukacija osoblja za rad sa romskom djecom	Kontinuirano svake godine	Nadležna entiteska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, lokalne vlasti, međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno za monitoring

5.	Kontinuirano povećati broj djece romske nacionalnosti uključene u osnovno obrazovanje	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati redovno i sistematsko prikupljanje podataka o stopi upisa i završavanju škole djece Roma - Osigurati besplate udžbenike, prijevoz i užinu za svu djecu romske nacionalnosti uključenu u osnovno obrazovanje -Omogućiti besplatno vanredno obrazovanje /polaganje - Promovirati veće učešće roditelja djece romske nacionalnosti u radu organa škole - Provoditi i organizirati kontinuiranu edukaciju nastavnog osoblja, roditelja i sve djece u osnovnim školama u cilju eliminiranja stereotipa i diskriminacije u obrazovanju 	Kontinuirano svake godine	<p>Nadležna entiteska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, lokalne vlasti, direktori škola, međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije</p> <p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno za monitoring</p>
6.	Povećanje upisa učenika romske nacionalnosti u srednje škole	<ul style="list-style-type: none"> - Omogućiti besplatnu instruktivnu nastavu za pripreme kvalifikacijskih ispita pri upisu u srednje škole -Osigurati besplatne udžbenike za srednje obrazovanje i prijevoz učenika -Osigurati stipendiranje djece romske nacionalnosti za redovni pohađanje srednjih škola 	Kontinuirano svake godine	<p>Nadležna entiteska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, lokalne vlasti, direktori škola međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije</p> <p>Ministarstvo za</p>

				ljudska prava i izbjeglice nadležno za monitoring
7.	Poticanje učenika romske nacionalnosti za sticanje višeg i visokog obrazovanja	<ul style="list-style-type: none"> - Omogućiti besplatnu instruktivnu nastavu za pripreme kvalifikacijskih ispita pri upisu na više i visokoškolske ustanove - Osigurati stipendiranje za redovno pohađanje nastave na višim i visokoškolskim ustanovama - Osigurati smještaj u domovima za određeni broj romskih studenata 	Kontinuirano svake godine	<p>Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, lokalne vlasti, direktori škola međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije</p> <p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno za monitoring</p>
8.	Sistemska rad na povećanju broja odraslih Roma sa završenom osnovnom školom	<ul style="list-style-type: none"> - Osigurati finansiranje za mogućnost pohađanja obrazovnih programa za odrasle - Informisanje romskih NVO-a o mogućim finansiranjima i drugim olakšicama za pohađanje obrazovnih programa za odrasle 	Kontinuirano svake godine	<p>Nadležna entitetska i kantonalna ministarstva za obrazovanje, lokalne vlasti, direktori škola međunarodne organizacije, romske nevladine organizacije</p> <p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice nadležno za monitoring</p>

IV. SOCIJALNA PITANJA I ZDRAVSTVENA ZAŠTITA				
1.	Nastaviti sa implementacijom Revidiranog Akcionog plana za oblast zdravstvene zaštite Roma i izdvajanjem finansijskih sredstava u budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH za unapređenje zdravstvene zaštite Roma.	<p>- Redovno praćenje realizacije Revidiranog Akcionog plana iz ove oblasti</p> <p>- Redovno izdvajanje finansijskih sredstva u budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH;</p> <p>- Unapređenje sistema zdravstvene zaštite za Rome</p> <p>- Izdvajanje finansijskih sredstava na svim nivoima vlasti u BiH</p> <p>- Unaprijediti i obezbijediti nezavisni mehanizam monitoringa</p>	<p>Kontinuirano u toku cijele godine</p> <p>Godišnje, nakon usvajanja budžeta</p> <p>Na godišnjem nivou</p> <p>Redovno, godišnje</p> <p>Redovno godišnje</p>	<p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, međunarodne organizacije, Romske i druge NVO</p> <p>Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, resorna entitetska i kantonalna tijela za zdravstvenu zaštitu Roma</p> <p>Resorna entitetska i kantonalna tijela za zdravstvenu zaštitu Roma; Brčko distrikt BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, implementatori-lokalne vlasti, međunarodne organizacija i institucija i NVO</p> <p>Opštine, međunarodne i lokalne organizacije i</p>

				2.NVO MLJPI, donatori, lokalne vlasti, Odbor za Rome pri Vijeću ministara BiH
2.	Spustiti implemenataciju ciljeva, programa i mjera Revidiranog akcionog plana za zdravstvo na lokalni nivo	Ciljeve, programe i mjera za zdravstvenu zaštitu Roma realizovati neposredno u lokalnim zajednicama putem lokalnih domova zdravlja u saradnji sa nadležnim entitetskim i kantonalnim institucijama	Do kraja 2016. godine	Resorna entitetska i kantonalna tijela za zdravstvenu zaštitu Roma; Brčko distrikt BiH, lokalni domovi zdravlja, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, međunarodne organizacija i institucija i romski NVO
3.	Povećati integrisani pristup između zdravstvenog i drugih sektora po pitanju Roma	Uraditi planove ili programe integralnog pristupa unapređenje zdravstvene zaštite Roma; poboljšati zdravstvenu zaštitu Roma u koordinaciji sa drugim sektorima kao što su zapošljavanje i obrazovanje	Do kraja 2016. godine	kantonalna tijela za zdravstvenu zaštitu Roma; Brčko distrikt BiH, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, lokalnih, Agencija za zapošljavanje BiH, službe-zavodi za zapošljavanje, obrazovne institucija na svim razinama u BiH,

				međunarodne organizacija i institucija i romski NVO
4.	Poboljšati monitoring u oblasti zdravstvene zaštite Roma radi bolje održivosti projekata i potreba romske zajednice u oblasti unapređenja zdravstvene zaštite	Kontrolisati realizaciju zaključenih memoranduma u svim fazama, a naročito fazu realizacije i završetka ugovorenih aktivnosti uključujući i finansijski izvještaj o utrošku sredstava za zdravstvenu zaštitu Roma	Kontinuirano za svaku kalendarsku godinu	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH i nadležne zdravstvene institucije
5.	Uspostaviti romske asistente (medijatore) za poboljšanje zdravstvene zaštite Roma	- Obezbijediti odgovarajuću finansijsku podršku nadležnih vlasti i donatorskih sredstava i obezbijediti održivost ovih novo uspostavljenih pozicija - Osigurati pristup zdravstvenoj zaštiti osobama bez dokumenata	Od 2016. godine	Entitetska i kantonalna ministarstva za oblast zdravstvene zaštite
V. STANOVANJE				
1.	Nastaviti sa implementacijom Revidiranog Akcionog plana za stambeno zbrinjavanje Roma i izdvajanjem finansijskih sredstava	- Redovno praćenje realizacije Akcionog plana - Redovno izdvajanje finansijskih sredstva u budžetu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH - Izgradnja/rekonstrukcija najmanje 100 stambenih jedinica godišnje	Kontinuirano u toku cijele godine Godišnje, nakon usvajanja budžeta Na godišnjem nivou	Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, međunarodne organizacije, Romske i druge NVO Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo za

		<p>- Izdvajanje finasijskih sredstava na lokalnom nivou</p> <p>- Unaprijediti i obezbijediti nezavisni mehanizam monitoringa</p> <p>- Ažurirati Uputstvo o načinu dodjele pomoći za stambeno zbrinjavanje Roma i odabir korisnika projekata</p>	<p>Redovno, godišnje</p> <p>Redovno godišnje</p> <p>Do kraja 2015. godine</p>	<p>ljudska prava i izbjeglice BiH, implementatori- lokalne vlasti, međunarodne i lokalne organizacije i NVO</p> <p>Opštine, međunarodne i lokalne organizacije i NVO</p> <p>MLJPI, donatori, lokalne vlasti, implementatori, Odbor za Rome</p> <p>MLJPI, Odbor za Rome</p>
2.	Kreiranje lokalnih akcionih planova	Izraditi lokalne akcione planove u najmanje 15 opština	U 2016 - 2017.	Lokalne vlasti, donatori, MLJPI
3.	Socijalna stambena izgradnja za Rome beskućnike	<p>- Intenzivirati pregovore sa lokalnim vlastima u cilju dodjele lokacije za izgradnju socijalnih stambenih jedinica</p> <p>- Izgraditi najmanje 50 socijalnih stambenih jedinica</p>	U 2016 - 2017.	MLJPI, lokalne vlasti, donatori, implementatori
4.	Legalizacija romskih neformalnih naselja	- Ubrzati proceduru legalizacije neformalnih romskih naselja	U naredne dvije godine i nastaviti kontinuirano	Lokalne vlasti

5.	Integralni pristup stambenom zbrinjavanju i zapošljavanju	Uraditi plan ili program integralnog pristupa stambenom zbrinjavanju i zapošljavanju	U naredne dvije godine	MLJPI, Odbor za Rome, lokalne vlasti, romske NVO, Zavodi za zapošljavanje i Biroi za zapošljavanje.
----	---	--	------------------------	---